

Uboj zagrešila ženska. Redkokdaj se zgodi v Sloveniji, a tokrat pa moramo v tem resnem vojnem času beležiti, da je celo ženska zagrešila najostrejšo obsodbo vredno krvavo dejanje. V vinogradu posestnika Alojzija Maleka na Gajskem vrhu pri Sv. Urbanu pri Ptujju sta kopala gospodar in njegova žena. Pri tem delu sta jima pomagala zakonca Ivan in Jožefa Drakšič. Med delom je prišlo med Malekom in Drakšičem do prepira, v katerega sta se vpletli tudi obe ženski. Iz kroganja se je rodil pretep. Močnejši Drakšič je vrget Maleka. Po na tleh ležečem Maleku pa je začela v trenutni pobesnelosti udrihati z motiko na vso moč Drakšičeva žena. Ko je hotela Malekova pomagati ter braniti svojega moža, je dobila še ona od podivjanske par hudih udarcev z motiko. Drakšičeva je razbila Maleku glavo tako, da je obležal na mestu mrtev, njegovo ženo pa so prepeljali radi resnih poškodb v ptujsko bolnišnico. Ubijalko so orožniki koj zaprli.

Dve večji vlomilski tatvini. V Lešju v občini Škofja vas pri Celju je bilo vlomljeno od neznanec v hišo Martina Črepinška, kateremu je bilo okradenih moških in ženskih oblek za 4000 din. — V Zrečah pri Konjicah je bilo vlomljeno pri gostilničarki Matildi Kovše, kateri so odnesli lopovi gotovine za 31.000 din in še precej drugih predmetov.

Podlegel prebitju lobanje. Ivan Bratuša iz Kostivnice pri Rogški Slatini je napadel 27 letnega posestnika Jurija Furmana iz Drevenika pri Kostivnici. S kolom mu je prebil lobanjo. Hudo poškodovanega so prepeljali v celjsko bolnišnico, kjer pa mu niso mogli več pomagati in je podlegel poškodb.

V vlakcu ob dragoceno zlato uro in verižico. Na voznju po železnici od Laškega do Celja je nekdo sunil Adamu Kinciu, posestniku v St. Juriju ob juž. žel., 10.000 din vredno zlato uro in verižico. Poleg Kincia sta sedela v vlakcu dva lepo oblečena gospoda, ki sta se z njim razgo-

varjala in sta v Celju izstopila. Po izstopu obeh elegantno napravljenih žeparjev je Kinci opazil, da sta šla najbrž ta dva z njegovo uro in verižico.

Tolovaji umorili čuvaja rudniškega konzuma v Trbovljah. V noči na nedeljo je postal na dvo-rišču rudniškega konzuma in Vodah v Trbovljah žrtev tolovajskega umora znan čuvaj Urh Dogodek. Družba vlomilcev je pripravila čuvaju zasedo, da bi laže izropala blagajno konzuma. Roparju, kateri bi naj opravil s čuvajem, se je slednji hrabro postavil po robu in je napadalec celo zbežal. Po pobegu prvega so navallili na Dogodeka pajdaši in eden mu je prizadejal s sekro smrten udarec na čelo. Urh se je zgrudil v mlaki krvi. Drugo jutro so ga našli mrtvega. Čuvaju so roparji odvzeli samokres in denar.

Velika vlomilska tatvina. V Kranju je bilo v noči vlomljeno od neznanec v urarno g. Rudolfa Rusa. Še neodkriti storilci so odnesli raznih predmetov za 60.000 din.

Dveletna zaporna kazen. Pred senatom okrog-nega sodišča v Celju se je vršila 4. junija raz-prava proti Emanuelu Zelinka, prokuristu kemične tovarne v Hrastniku. Obtoženi je 15. aprila popoldne pred tovarniško pisarno v Hrastniku ustrelil 39 letnega odpuščenega delavca kemične tovarne Vinka Gačnika iz Hrastnika. Za razpravo je vladalo veliko zanimanje ljudi iz Hrastnika in Celja. Razprava je trajala od 8 do 17.30. Zelinka je navajal v svoj zagovor, da je prišlo do nesrečnega slučaja radi tega, ker je živel že dve leti v strahu radi Gačnikovih groženj, da ga bo ta ubil. Sodišče je obsodilo Zelinko na dve leti strogega zapor, na 1000 din povprečnine, na stroške celjske bolnišnice za zdravljenje prvotno samo v treh zadetega Gačnika, na plačilo pogrebniških izdatkov 1281 din in na plačilo kazenskega postopanja. Zelinkin zagovornik dr. Korun iz Ljubljane je prijavil priziv.

Pomanjkanje grozi — največje škodljivce pa pitamo!

»Slov. gospodar« že dolga leta beleži upravičene pritožbe kmetov o veliki škodi, katero jim povzročajo po sadovnjakih, v vinogradih in poljih divjačina. Tozadevne pritožbe kmetovalcev so se tako razmnožile, da moramo o teh kričečih krivicah spregovoriti resno besedo na naslov banske uprave, ki se bo morala postaviti za zaščito kmeta napram gosposkim lovskim zakupnikom.

Odkar je lovstvo dobro organizirano, dela z vso močjo na to, da se je tolikanj škodljiva divjačina usodepolno razmnožila. Pred zajcem ni kmet varen celo leto. Srnjad in divja perutnina pa mu uniujeta posevke v zgodnji spomladi, skozi poletje in na jesen.

Lovski zakon vsebuje določbo o cenzitvi po

divjačini povzročene škode in o povrnitvi. Ves postopek pa je združen z Bog znaj kolikerimi poti in še s stroški za oškodovanega.

Banski upravi je dobro znano, koliko je trpelo naše sadjarstvo to zimo radi pozebe. Več škode nego mraz je povzročil letošnjo zimo sadnemu drevju zajec. Ta škodljivec je uničil na tisoče po par let starih sadnih drev. Pri cenzitvi te škode pa priznavajo cenilci

Bodoče matere morajo paziti, da se izognejo vsaki lenivi prebavi, posebno zaprtju, z uporabo naravne »Franz-Josefove« grenke vode. »Franz-Josefova« voda se lahko zavživa in učinkuje že po kratkem času brez neprijetnih pojavov.

Reg. po min. soc. pol. in z. zdr. S-br. 15.485. 25. V. 35.

Vojni poročevalec pred 125 leti. Če danes bremo vojna poročila s front in si ogledujemo slike vojnih dogodkov, vemo, da gre za neposredna doživetja mož, ki znajo s fotografiranim aparatom in peresom prav tako ravnati, kakor vojniki s strojnic. V prejšnjih časih pa je bilo drugače. Le v zelo redkih primerih je bilo silkovnemu poročevalcu mogoče doživljati bitke iz najbližje bližine. Ena izmed izjem je bil pred več nego 125 leti lipski bakrorezec in risar Geissler, ki je doživel bitko narodov pri tem mestu in je baš njene zadnje faze ovekovečil z zanimivimi slikami. Dne 19. oktobra 1813, je bil Geissler priča velikega spopada ob Measarskem trgu. Francozi so v umiku bežali skozi

Mogočni Jurij

Povest iz domačih hribov

»Gotovo še nisi večerjala. Čakaj, ti bom kaj prinesla!« je rekla Trezika.

»Ne, ne, Trezika,« se je branila Tilka v joku. »Jesti ne morem. Le pojdi spat in pustita me čez noč tu. K peči v kot se bom stisnila.«

»Kaj še! Spala boš v moji sobi, jaz pa si bom pri materi na divanu postlala.«

»Nikar! Meni ni treba postelje, saj ne bom spala.« Nazadnje se je toliko vdala, da ji je Trezika na klopi postlala. Zaspati seveda vso noč ni mogla, nekaj časa se je jokala, potem je spet molila ali pa grebla po svojih žalostnih mislih.

Drugo jutro se je skušala premagati in je popila z ženskama kavo za zajtrk, vendar tudi zdaj ni hotela nič kaj natančnega povedati, zakaj in kako sta se z možem sprla.

Potem se je počasi odpravila, prisrčno se jima je zahvalila in zavila okoli polj proti domu. Ko je stopila doma v hišo, so se posli, ko so jo zagledali, plaho zgubili, eden ali drugi se je tudi sočutno ozrl. Otroka sta bila v izbi pri teti Katri, ki sta jo skoraj prav tako ljubila kakor mater.

Kratke tedenske novice

Predsednik našega senata g. dr. Anton Korošec se je pripeljal 10. junija v Bukarešto. Na kolodvoru v romunski prestonici ga je sprejel predsednik romunskega senata in drugi odličniki. Dr. Korošec je bil sprejet od kralja Karola v audienco.

Francoska vlada se je preselila iz Pariza bolj proti jugu v mesto Bordeaux, kjer je bila tudi med svetovno vojno.

V Franciji je okrog dva milijona belgijskih beguncev, 70.000 Luksemburčanov in 50.000 Nizozemcev.

V Rusiji živi precejšnje število Nemcev. Po zadnjih poročilih se ti Nemci s precejšnjo naglico izseljujejo nazaj v Nemčijo.

Anglija je uvedla obvezno vojaško dolžnost za vse svoje državljane brez omejitve.

Sovjetska Rusija in Italija sta uvedli med seboj zopet redne diplomatske stike.

Angleži in Francozi so umaknili svoje čete iz severne Norveške. Norveški kralj in vlada se mudita v Veliki Britaniji. Norveški kralj Haakon pravi v posebnem proglasu na narod, da se bo borila vlada na drugih bojiščih za svobodo Norveške. Angleži so se umaknili zato, da ne cepijo svojih moči na raznih bojiščih.

Stalni svet, Balkanske zveze se bo sestal v najkrajšem času. Zunanji ministri Jugoslavije, Romunije, Grčije in Turčije bodo podali ob tej priliki izjavo, da vztraja Balkanska zveza pri svoji nevtralnosti.

Življenje v Parizu, kjer so slišali prvič groz topov s fronte 9. junija, je bilo v noči na 10. junij še čisto običajno. Avtobusi in podzemeljska železnica so vozili redno.

Novi odredbi zapade na Angleškem dobitek vsake industrije — ne samo vojne industrije — državi.

Francosko vojno ministrstvo je objavilo, da je zahtevalo prvo bombardiranje Pariza 254 mrtvih in 652 ranjenih. To število so ugotovili naknadno, ko so izkopali žrtve izpod razvalin. Sestreljenih je bilo najmanj 25 nemških letal.

Po podatkih, katere je podal angleški spodnji zbornici ministrski predsednik Churchill, so rešili zavezniki preko pristanišča Dunkerquea 335 tisoč vojakov, angleške izgube pa znašajo 30.000 mož in celotni vojni material, med katerim je do tisoč topov.

Poročajo, da je bivši abesinski cesar Haile Selassie pred dnevi odpotoval iz Londona ter je prispel v Sudan v Afriki, kjer je prevzel poveljstvo nad oddelkom domačinske vojske, ki šteje 8000 mož.

Desetletnico vrnitve kralja Karola iz tujine in prevzema oblasti so slavili 7. junija v Romuniji.

74 letni italijanski maršal De Bono je prevzel poveljstvo nad severnimi italijanskimi armadami. De Bono je vodil leta 1935. prvi del skrajna neuspelega vpada v Abesinijo, a je bil pozneje odpoklican.

Prvi bombni napad na tovarne v berlinskih predmestjih je izvedla skupina letal francoske mornarice v noči na 8. junij. Bil je to prvi bombni napad na Berlin.

Vsa v strahu in vendar odločno je šla po stopnicah in stopila v družinsko sobo, kjer je sedel mož za mizo in strmel mrko predse. Nekaj časa sta se molče gledala, potem je dejala žena užaljeno:

»Jurij, to pa je že preveč, kar si mi sinoči storil. Tega ti ne pozabim.«

»Jaz ti še marsikaj drugega ne pozabim,« ji je odurno odgovoril. »Sicer pa, kje si bila?«

»Pri dobrih ljudeh.«

»Pri fajmoštru seveda, kaj?«

»Ne, pri Treziki in pri njeni materi.«

»Seveda, pri teh tercialkah! In si me očrnila, zdaj bodo jeziki spet godli po vsej fari, kak razbojnik je Končnik.«

»Zaradi mene ne bodo imeli kaj gosti. Jaz nisem ne besede zinita, povedala sem le, da si mi hišo zaklenil.«

»Ti sama si si jo. Žena, ki ni zvesta, nima tu kaj iskati.«

»Jurij, tega si ne dam reči,« je vzkripela tudi ona. »Še v mislih ti nisem kdaj prelomila zvestobe. Tu pa imam jaz ravno toliko iskati kakor ti.«

»Bova videla. Če ne nehaš s svojo trmo, si bila danes zadnjič tu.«

»Kaj hočeš s tem reči?«

»Menda govorim dovolj glasno in jasno. Ali me ubogaj, ali pa se izgubi!«

samo one vsote, katere je izdal sadjar za drevesca ob času, ko jih je sadil, ne oziraje se na starost obglodanega drevesca.

Naši napredni sadjarji oskrbijo po lovskem zakonu zahtevano zavarovanje sadnih drevesc s slamo, kolci ali z žico. Radi letošnjega visokega snega pa se zajec v tolikernih primerih ni spravil nad debelca, ampak je prišetal po zamrznjeni debeli sneženi odeji in uničil drevju krone!

Podčrtamo pa tokrat še primer, ko je zajec proti koncu avgusta pred leti rajnemu župniku Antonu Tkavcu pri št. Petru pri Mariboru do osahnelosti obglodal 19 več let starih jablan!

Še bolj kot sadovnjaki so trpeli od pozebe letošnjo dolgotrajno in neznosno zimo vinogradov. Škoda je vidna sedaj, ko je trta ozelela in strašijo iz vinogradov črne lise. S pozebo trte nima zajec nobenega opravka, pač pa uničujejo sedaj že precej dolge poganjke.

V minulem tednu je opazoval zajca verodostojen vinogradnik v vinogradu mariborske Nabavljalne zadruga na Meljskem hribu pri Mariboru. Zajec je skakal skozi vinogradne vrste in si je kot veščak izbiral za svoj nenasitni želodec poganjke najbolj žlahtnih trt. Z uničevalno pojedinjo se je mastil dalje časa in prav nič ga ni motilo, da so bili na spodnjem koncu na delu kopači. Kakor na Meljskem hribu je v nešteti primerih tudi drugod.

Lani ni bilo ali pazelo malo fižola in še za seme ga je bilo težko kupiti. Radi spomlad-

nega deževja zasajeni fižol se dolgo ni prikazal iz zemlje. Komaj ga je prignalo pičlo sonce k rasti, že je zajcem in srnjadi v pašo. In to se ne dogaja samo po njivah ob gozdovih, ampak tudi po poljih daleč od host.

Kmet nam piše, da je opazoval srnjad, ko se je s sprednjimi nogami vzpenjala po kolu in uničevala zgodnji fižol od zgoraj navzdol.

Ajda je tolikokrat zadnje upanje poljedelcu, ako mu je toča zabila ali povodenj uničila žitni pridelek. Ajda, in to ne stebila, ampak zrnati vršiči, so posebna slaščica za srnjad.

Žitna polja vseh vrst pa so v zadnjih letih po zaslugi lovskih zakupnikov uničevalna torišča za fazane, ki so se po ravninah neverjetno razmnožili.

V hudih in resnih časih živimo. Da se obvarujemo nevtralnost in se rešimo največjega gorja — vojne, moramo izvažati. Naš odvišni žitni pridelek bo letos znatno nazadoval radi poplav po naših najbolj žitorodnih južnih pokrajinah. Slovenija je sama pasivna glede prehrane in navezana na uvoz. In pri vsem resnega pomisleka vrednem položaju pa še pitamo naši zabave željni gospodi z itak skrajno pičlimi sadonosnimi, vinogradnimi in poljskimi pridelki zajce, srne in divjo perutnino!

Če kdaj, je sedaj res dvanajsta ura, da se od divjadi povzročena škoda s spremembo lovskega zakona vsaj temeljito zajezi, če že ne s pokončanjem teh največjih škodljivcev popolnoma in enkrat za vselej prepreči!

Po svetu

Izredni vojaški ukrepi italijanske vlade. Drugi dan velike nemške ofenzive na zapadu je izdala Italija dva izredna vojaška ukrepa, ki dokazujeta pripravljenost Italije za vstop v vojno na strani Nemčije v odločilnem in za Italijane ugodnem trenutku. Italija je proglasila 5. junija vse vodovje ob obalah Italije, Albanije in italijanskih kolonijah v širini 12 milj za nevarnostni in z minami zavarovani del. Ladje, ki hočejo pluti v pristanišča ob teh obalah, se morajo pravočasno javiti italijanskim konzulatom in vojnim oblastvom, od katerih bodo dobile dovoljenje za prista-

nek. V luko bodo plule pod poveljništvom posebnega italijanskega pilota. Ladje, ki bi se ne držale tega predpisa, so same odgovorne za posledice. Drugo italijansko uradno sporočilo pravi, da se od 5. junija smejo uporabljati signali s sirenami samo v primeru zračnih napadov. Vkljub vsem tem izdanim izrednim ukrepom prevladuje v mednarodnih krogih naziranje, da Italija ne bo udarila, dokler sedanja nemška ofenziva ne bo končana in dokler Nemci ne bodo zasedli Pariza. Šele za primer nemške bolj odločilne zmage na zapadu, bi bilo pričakovati, da poseže Ita-

Raziskovalec Hubert Wilkins hoče s podmornico na severni tečaj Cordell Hull, ameriški minister za zunanje zadeve General M. Nedič, naš minister za vojsko in mornarico Dunajčani so še vedno razpoloženi. »Povabil« so celo leva k mizi

»Nagnati me torej hočeš kakor Blaža?«

»Ti si si to še bolj zaslužila kakor Blaž.«

»Ko bi otrok ne bilo, bi šla.«

»Za otroka bom jaz skrbel. Ti kar pojdi — pojdi!«

Tedaj je žena kriknila: »Jurij!« in se je vrgla na stol in zaihtela. Ali kmalu je spet dvignila glavo in rekla napol žalostno in napol jezno:

»Zdaj vem, kodi ga je. Ti si se v drugo zagledal in bi se me rad iznebil, da bi drugi ne bila na poti.«

»Sakrabort!« se je zadril, skočil pokonci in udaril z nogo ob tla. »Za takega lumpa me imaš? Prej bo tekla Drava navzgor, kot da bi Končnik pozabil, kaj je pred oltarjem obljubil. Če boš kdaj kaj takega čula o meni, mi lahko v lice pljuneš.«

»Ti me ne maraš več.«

»Jaz hočem le to vedeti, kdo je gospodar pri hiši, ti ali jaz.«

»Znebil bi se me rad.«

»Jaz? Tebe znebil? Še na misel mi ne pride. Čisto na tvojem je, ali hočeš ostati ali ne.«

»Meni še na misel ne pride, da bi šla.«

»Potem se moraš predelati, ne smeš se mi trmasto upirati, ne smeš mi nasprotovati.«

»Za božjo voljo, saj ti ne nasprotujem. Saj te vse ubogam, kar te po vesti morem. Le kaj takega ne zahtevaj, česar po svoji vesti ne morem storiti!«

»Meni se ne ljubi, da bi se s teboj še prerekal. Zdaj te vprašam še enkrat, ampak — to si zapomni — zadnjikrat, ali se hočeš po moji volji ravnati, da ali ne?«

»Če nič proti veri —«

»Nikar se ne izgovarjaj! — Da ali ne?«

»Ti hočeš, naj zanemarim svoje krščanske dolžnosti ... naj k maši ne hodim ... naj k zakramentom ne pristopam ... naj Boga zapustim ... Moj Bog!«

»Jaz hočem le, da moraš z menoj držati, ne pa z mojimi sovražniki. V cerkev ne smeš več.«

Tilka je stegnila roke, sklenila prste, da so pokali, bila je bleđa, hip nato vsa rdeča, šepetala je vase: »Ne morem ... ne morem ...«, odločilne besede pa ni spravila z ust.

Mož se je že zmagovito razkoračil pred njo, že je menil, da se mu je vdala in je velel še strože:

»Odgovori, pa hitro! Ali me hočeš poslušati? Da ali ne!«

Tedaj je Tilka dvignila glavo in rekla odločno:

»Ne. — V tej reči nikdar.«

Njemu je na čelu nabrekli žila, okoli ust ga je streslo, trenutek je molčal. Potem je dejal na videz mirno, pa hladno:

»Tako, zdaj si odločila. Med nama je vsemu kraj. — Pospravi svoje reči in izgini — danes še!«

Žena je planila pokonci in obstala bleđa ko smrt, po vsem telesu se je tresla.

Richterjev vrt, Prusi in Avstrijci so streljali nanje, Geissler pa je tičal ob nekem podstrešnem oknu. Obdal se je z žimnicami, da bi bil pred krogliami kolikor toliko varen. Zbiral je vtise in delal risbe, ki so po njih potem nastale slike zadnjih bojev. Te slike so se ohranile do današnjega dne.

Minuta vojnega ognja. Francoski mornariški minister Campinchi je imel v radiu govor, v katerem je med drugim dejal, da je treba za zmago volje in orožja. Navedel je potem zanimive številke. Tako je dejal, da velja 200-kilogramska bomba, ki jo vržejo na podmornico, 6000 frankov, en sam torpedo pa 530.000 frankov. Da je potopil nemško podmornico, je francoski vojni brod

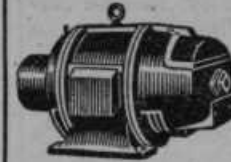
lija vmes in pomore Nemcem izvojevati končno odločitev.

V zopet preosnovani Reynaudovi francoski vladi so sami preizkušeni voditelji političnih strank ter močnejših skupin. Predsednik francoskega ministrskega sveta Pavel Reynaud je 5. junija zopet preosnoval svojo vlado. Na novo v vlado vstopivši ministri in državni podtajniki so preizkušene in voditeljske osebnosti iz vseh političnih strank ter močnejših struj, izvzemši komuniste in Bluma, ki je voditelj socialistov in nekdanje ljudske fronte. Dosedanji zunanji minister in bivši ministrski predsednik Daladier je izpadel iz vlade in je prevzel zunanje ministrstvo predsednik vlade in obrambeni minister Reynaud. Dejstvo, da je zapustil Daladier zunanje ministrstvo, dokazuje, da je Reynaud odločen za močno francosko politiko tudi za primer, da bi posegla v vojno Italija. Preosnovanje francoske vlade ob pričetku velike nemške ofenzive priča o najodločnejši francoski volji za odpor. Izpadle so iz nove vlade tudi vse one osebnosti, ki so bile količkaj prijazne misli, da bi Francija sklenila od Anglije ločen mir z Nemčijo. Nemci trdijo o novi francoski vladi, da se bo Francija pod novo vlado v najbližjem času približala Rusiji ali pa Italiji.

Amerika ne ve, kaj bi z zlatom. Priliv zlata iz drugih delov sveta, zlasti iz Evrope v Ze-

dinjene države Severne Amerike je tolik, da začena delati Amerikancem preglavice. Medtem ko so novčanične zlate rezerve ob koncu leta 1933. znašale 7,4 milijarde dolarjev, so koncem maja 1940. znašale že preko 19 milijard dolarjev. Že leta 1933. je imela Amerika dobro tretjino vsega novčaničnega zlata na svetu, danes pa leži v shrambah ameriškega zakladnega urada že preko 70% vsega novčaničnega zlata. V sedanji vojni se zlato v še mnogo večji meri steka v Zedinjene države, ker morajo vojskujoče se države svoje nakupe vojnega materiala v Ameriki plačati z zlatom. To bo šlo tako naprej, dokler bodo Zedinjene države hotele prodajati svoje blago drugim državam in dokler bodo druge države še imele kaj zlata. Če bo šel priliv zlata v Ameriko v tem tempu naprej, se bo kmalu zgodilo, da bodo imele Zedinjene države v svojih shrambah 90% zlatih rezerv vsega sveta. Amerika pa nima z zlatom nobene prave uporabe ter ga mora tako rekoč zakopati. Zato gospodarski in finančni strokovnjaki v Ameriki zahtevajo, naj bi Zedinjene države spremenile svojo izvozno in uvozno politiko. Izvoz namreč pospešujejo z vsemi sredstvi, tudi s premijami, onemogočujejo ali omejujejo pa uvoz ter prepovedujejo dajanje kreditov in posojil inozemstvu. Posledica tega je, da morajo namesto koristnega blaga uva-

DOBAVLJA- POPRAVLJA

molore
in vse vrste električnih strojev
Domača tovarna
RUDOLF PASPA
Zagreb, Koturška 69

žati zlato iz zlatih rudnikov sega sveta in iz predalov novčaničnih bank drugih držav. Zato so v Ameriki začeli mnogo razmišljati o tem, kako bi se po končani vojni znebili prevelikih zlatih rezerv. Najpreprostejše sredstvo bi bilo, če bi Zedinjene države omogočile drugim državam, da plačajo svoje nakupe v Ameriki ne z zlatom, marveč z izvozom lastnih izdelkov. Po svetovni vojni bo potrebna presnova ves svet obsegajoče valutne, gospodarske in trgovinske politike, ki naj postavi svetovno gospodarstvo na novo podlago. Brez pomoči Zedinjenih držav bo to nemogoče.

Sovjeti in cerkve. Angleški katoliški listi poročajo o postopanju sovjetskih oblasti s cerkvami na Poljskem. Po zasedbi Poljske so sovjeti več cerkva zaprli, na vztrajno zahtevanje prebivalstva pa so jih morali zopet od-

Nemški vojaki rišejo in pleskajo po zasedbi Belgije kašipote za nemško vojaštvo

Nemški zunanji minister Ribbentrop in italijanski berlinski poslanik Dino Alfieri

Holandsko mesto Hoorn ob Zuidoosterskem morju z leta 1532. zgrajenim pristaniškim stolpom

Prilaganje čebel v Ameriki, ki bodo poslane po železnici na dolocene kraje

»Sirocco« uporabil pet granat, ki so veljale skupaj 54.000 frankov. Ena sama minuta vojne ognja s križarke »Foch« velja 72.000 frankov. Bojna ladja »Dunquerque« je veljala več nego milijardo frankov, bojna ladja »Richelieu« 2 milijardi frankov.

Topla rešilna obleka v mrzli vodi. Na švedskem zbuja novo rešilno oblečko, ki ga je izdelal izumitelj grof Mörner, veliko pozornost. Pred kratkim je Stockholmcane zelo presenetil, ko je priplaval v tem oblečilu sredi ledenih plošč po Norrströmu in je pri tem mirno kadil cigareto. Ko so ga potegnili na kopno, je zlezal suh in topel iz zaščitne obleke. Oblečko se zapira s posebnim zapiranjem na

»Jurij, taka ne more biti tvoja volja!« je kriknila. »Moja beseda je kakor skala. Jaz nisem baba.« Zgrudila se je predenj na kolena in ga s povzdignjenimi rokami prosila:

»Jurij, te sramote mi ne stori in ne pahni me v nesrečo!«

»Sama si se pahnila. Zdaj je prepozno prositi.«

»Usmili se vsaj najinih otrok!«

»Tema ne bo nič manjkalo. Katra ju nima nič manj rada ko ti. Saj sta zdaj tudi že zmeraj pri Katri.«

Tilka se je spet zvrnila na stol in se je vsa tresla od joka. Mož je coklal po sobi gor in dol. Čez nekaj časa se je Tilka unesla. Vprašala je zamolklo:

»Torej ti je resnica, da naj grem?«

»Resnica,« ji je odsekal besedo.

»Dobro, tedaj pojdem. Pa to vedi, da po svoji volji ne grem! Jaz nisem kriva ne pred Bogom ne pred ljudmi. Grem, ker moram.«

Nekaj je zabrundal, odprl omaro in vzel iz nje hranilno knjižico, ki jo je pomolil ženi:

»Tu je denar, ki si ga prinesla k hiši. Na, vzemi, kar je tvoje!«

»Obdrži si denar in ga hrani za otroka! Naj bo njun!« je odgovorila.

»Kam pa hočeš brez denarja?«

»Ne vem... Od gospodinjstva imam še nekaj čez sto goldinarjev. Te mi boš menda pustil — toliko sem

si vendar zaslužila ta leta... Za silo bo... Vse drugo, kar po meni ostane, je otrok.«

Zopet je zagodrnjal in šel iz sobe.

Ko je zaprl duri za sabo, je Tilka zopet na ves glas zajokala. Pa ni dolgo. Saj ni mogla kar tako sedeti, saj je morala nekaj ukreniti. Toda kaj, za božjo voljo? Bilo ji je obupati... Strašno so se ji podile misli po glavi... Ali je to zdaj kazen za to, ker ni ubogala očeta in je vzela Končnika? Ne, Jurij ji je bil usojen. Še danes ji ni žal, da ga je vzela. Saj je doživela v svojem zakonitih letih dni. Pet let in čez je bilo vse dobro. Paš sta se včasih sporekla, toda vedno sta se spet hitro pobotala. Šele odkar mož ni več v cerkev hodil, je postal tako samosvoj in trd. Ves se je izpremenil. In vendar jo ima rad. Saj se je še oni dan o tem prepričala. Morda si le še premisli, morda ji le še reče, naj ostane. Ali ne! Njegov ponos mu tega ne bo dal. Njegov ponos je močnejši od njegove ljubezni... Ali ga ne bi še enkrat prosila za usmiljenje? Ne, saj bi ne pomagalo. Pozna ga. In... svoje časti tudi ne bo kar tako zametovala. Take žalitve, kakor je mož njo užalil, nobena druga žena ne bi prenesla. Tudi ona ima svojo čast in svoj ponos. Ne bo se več poniževala, ne bo se več jokala, brez solze bo šla iz hiše in se naredila, kakor da ji slovo ne sega do srca... Ali kam naj se obrne? K očetu nazaj? Ne, ne, oče so bolehnji in sitni. In tudi oče imajo svoj ponos. Sram bi jih bilo, ko bi jo morali vzeti pod streho: ženo,

preti. Naložili pa so na vršenje bogoslužja neverjetno visoke takse. Tako mora predstojništvo cerkve sv. Marije Magdalene v Lvovu plačati na mesec 12.000 rubljev, manjše cerkve pa morajo plačati po 1000 rubljev. Za električno luč morajo cerkve plačevati enajstkrat toliko, kot zasebne stranke. Za svoje stanovanje, ki je cerkvena last, mora duhovnik plačati 11 rubljev na mesec. Redovnice smejo vršiti dobrodelnost, ne smejo pa nositi redovniške obleke. Kdor noče otroka poslati v državno brezversko šolo, marveč ga poučuje

doma ali pa v zasebni šoli, mora plačati na mesec 100 rubljev šolske takse. Otroci se v šolah navajajo k temu, da ovajajo lastne starše, ali so za ali proti boljševiškem režimu. Kakor se vidi, se cerkev ne stavlja naravnost izven zakona in se neposredno ne preganja, toda vse njeno delovanje se ovira z različnimi predpisi, davki in taksami. Vera se zapostavlja, veren človek se smatra za manjvrednega državljana, brezboštvo uživa vse prednosti. Kljub temu pa so cerkve bolj polne kot pod prejšnjimi režimi.

Kratek pregled raznih obrambnih črt

Število utrjenih črt raste

Število utrjenih obmejnih črt v Evropi, utrdbe v tej ali oni obliki, vendar vsekdar za zavarovanje obrambe na ogroženih mejah, raste dnevno.

Prva moderno utrjena črta je bila francoska Maginotova, ki je postala vzorec za posnemanje in od nje izvira tudi navada, obmejne utrdbe nazivati z imenom graditelja. Za Maginotovo črto je bila zgrajena vzhodna belgijska v dolini reke Mass in v Ardenih, katero so krstili za Devezo črto. Tej je sledila holandska z uporabo vodnih prekopov, jezov ter zapornic. Za to pride nemška Siegfriedova črta, katera je bila zgrajena od Frica Todta. Znana je finska Mannerheimova črta, romunska Karolova, madžarska Horthyjeva, turške utrdbe ob obalah Bospora in Dardanel ter utrdbe ob grško-bolgarski meji. Vsakdo ve, da ima Italija v Alpah močne utrdbe. Francozi posedajo utrjene črte v afriškem Tunisu, Angleži in Italijani pa tudi po svojih obsežnih kolonijah.

Belgijski utrjevalni način

Popolnoma zgrešeno bi bilo, ako bi si predstavljali, da so vse omenjene obrambne črte enako trdne. Pri vseh utrdbah so utrjevalni načini različni. Obrambne črte so odvisne od krajevnih leg, časa gradnje in izdatkov zanje. Najbolje zgrajena je sigurno Maginotova črta. Ta utrjevalni način je bil radi ogromnih stroškov in dolgotrajnosti gradnje od drugih primeroma malo posnet. Bolj pogosto naletimo na načine, katerih se je posluževal graditelj belgijske črte, vojni minister Deveze. Pri belgijski liniji gre predvsem za izrabo krajevnih razmer. Izpopolnjen je ta utrdbeni način s podminiranimi mostovi, s pastmi za tanke, z žičnimi ovirami in z uporabo naravnih ovir, kakor so: reke in železniška nabrežja.

Omenjeni belgijski način je najbolj pogosten pri skoro vseh obmejnih utrdbah. Ima pa to hibo, da je te vrste črto težko zgraditi

v ravnini in je tudi manj odporna kot v hribovitem svetu. Finska Mannerheimova linija je bila zgrajena po belgijskem vzorcu. Nemška zapadna črta se drži belgijskega načina v Schwarzwald, Odenwald in ob reki Eifel. Po ravnini pa je Siegfriedova linija sestavljena po načinu šahovske deske in obstoji iz več črt, ki se vrstijo druga za drugo.

Številne romunske utrdbe

Nekako zmes raznih načinov, ki posrečeno in spretno izpopolnjujejo drug drugega, tvori romunska Karolova črta. Napram Rusiji, v Besarabiji, sledijo romunske obmejne utrdbe toku reke Dnjester, ki loči Romunijo od Rusije. Dnjester je utrjen od ruske in romunske strani. Romunija posedata na zapadni meji v pokrajini Besarabija še eno rezervno obrambno črto napram Rusom. Črta gre ob reki Prut in vodi od Cernauti preko Jasyja do mesta Galac. Ta linija nekako odgovarja mejam Romunije pred svetovno vojno. Na romunskem severu, tam, kjer je šla do lanske jeseni meja napram Poljski, tvorijo največje prehodno oviro Karpati. Karpatske prelaze in doline so Romuni utrdili pred kratkim in jih zavarovali s protiletalskimi topovi.

V južnem delu Romunije zadostuje nekaj utrjenih točk za varstvo petrolejskih napeljav, Dobruže in znamenitih železnih vrat ob Donavi.

Na zapadu proti Madžarski je zaščitena Romunija po ravnini na prav enostaven način. Ta črta je zgrajena iz granitnih skal, od katerih je vsaka do 3 m visoka in najmanj 1 m debela. Granitno in več sto ton težko skalovje je globoko vkopano v zemljo in tvori neprodorno oviro za tanke, motorizirane kolone, za težko topništvo in za vsak dovoz vojnih potrebščin in prehrane.

Od vseh balkanskih držav ima Romunija največ utrjenih obrambnih črt, kar je tudi potreba njene zemljepisne lege.

Skromen obseg madžarskih utrdb

Madžarska je zgradila šele pred pol letom na severu v obrambo Rusije preprosto Horthyjevo obrambno črto. To je podaljšala še ob slovaški meji proti zapadu. Madžarske obmejne utrdbe so bolj redko nasejane in v skromnem obsegu.

Grške, bolgarske in turške utrdbe

Grčija zaupa svoji Metaxasovi liniji in Bolgarija ima Borisovo črto. Ti dve črti sta zgrajeni druga proti drugi. Grčija je razen tega še utrdila reko Marico proti severozapadu in je na Peloponeškem otočju namestila večje število obalnega topništva, ki tvori za njeno pomorsko stran obrambno črto.

Bolgarija, katero ščitijo hribovite meje, je utrdila še Donavo in Strumico.

Omeniti še moramo skrbno zgrajene turške utrdbe, ki so razmeščene največ po azijskem delu Turčije. Turki so se dobro zavarovali z utrdbami proti Rusiji na Kavkazu in proti italijanskim utrdbam na Dodekaneškem otočju. Neprodorne pa so turške trdnjave, katere branijo prehod skozi Dardanele in Bospor.

Skupna dolžina utrjenih obrambnih črt na Balkanu brez azijske Turčije znaša 2000 km, kar odgovarja zračni črti London-Sicilija ali Paris-Carigrad.

Najnovjša Weygandova črta

Najnovjša Weygandova črta ni bila potegnena po načrtih francoskega generalnega štaba. Nastala je čisto slučajno, ker se je na njej posrečilo prestreči majski nemški sunek proti jugu. Ta črta se vleče od obmorskega mesta Abbeville mimo Amiens, Peronne in Rethela do Longvyja.

Italijani mislijo, da ta obrambna črta nima pomembne vojaške vrednosti. Vzhodno od Peronne je ozemlje popolnoma odprto, tako da Nemci lahko prodirajo po široki dolini reke Oise naravnost proti Parizu. Bolj vzhodno so višine pri Laonu, ki pa jih imajo zasedene Nemci. Tudi višine pri Rethelu so v rokah Nemcev. Prav tako se najbolj vzhodni del te črte ne naslanja na kake naravne zapreke, ampak ga pretaka reka Meuse, ki bolj olajšuje napad kakor pa obrambo.

Zaradi tega mislijo Italijani, da Weygand omenjene črte sploh ne bo držal, ampak se bo ob srditem nemškem sunku umaknil bolj proti jugu na ugodnejše postojanke. Italijani mislijo, da bi se učinkovito dala držati šele črta ob Marni in na Seini.

Steber države so močna oblast roditeljev in pridne roke državljanov.

Dr. Jože Jeraj v knjigi »Slovenici in Jugoslavia«, ki se dobi v prodajalnah Tiskarne sv. Cirila v Mariboru in Ptujju za 2 din.

ki jo je mož nagnal... Trezike in njene matere tudi ne more nadlegovati; saj za dalj časa bi itak ne mogla pri njih ostati. Ne, iz šentanela mora sploh proč, daleč kam; tu bi jo sramota čisto strla. Ne bi mogla prenašati ne škodoželjnih in ne pomilovalnih in radovednih pogledov znancev in znank... Ali kam naj se obrne? V mesto bo šla, tam si bo poiskala službo, morda jo dobi kot kuharica ali sobarica v kaki poštenih gostilni. Na svoje noge se bo postavila in pokazala, da z lastnimi močmi kaj premora.

Z vrta so se začuli otroški glasovi. Stopila je k oknu in videla spodaj na trati svoja otroka, kako sta se igrala. Tedaj jo je strašno zabolelo pri srcu, da so se ji zopet ulle solze. — Otroka, ljuba, nedolžna otroka! — Čez nekaj časa je poklicala Katro k sebi v sobo. Katra, sestra Končnikove matere, je bila ženkica s šestimi križi. Svojemu nečaku Juriju ni bila prav nič podobna ne na zunaj ne na znotraj. Že z obraza si ji bral krotkost in dobrosrčnost, ki je bila taka, da so jo kar obilile solze, če je čula, da je koga kaj hudega zadelo. Na sebe ni čisto nič mislila, mislila je vedno le, kako bi drugim pomagala. Več ko trideset let je bila že pri hiši in je posvetila vse življenje in vso svojo skrb Končniku in Končnici in posebno njunima otrokoma. Eno edič napako je imela: bila je plaha ko kura. Če jo je k'o krivo pogledal, je že zlezla vase, nikoli se ni branila, najsi ji je kdo tud krivico storil, nikoli ni tožila, naj-

manj še pa bi si bila upala Juriju, svojemu nečaku, kaj oporekati ali ga kdaj kaj posvariti.

Ko je stopila Katra v sobo in je zagledala Tilko vso objokano, je dejala sočutno:

»Nikar se ne joči, Tilka, ne ženi si k srcu! Saj se bo hitro spet zjasnilo.«

»Pri meni nikoli več,« je žalostno odgovorila Tilka; »od hiše moram, Jurij me je nagnal.«

»Križ božji!« je kriknila ženica in obilile so jo solze, kakor da je Končnik njo napodil.

Šele čez dolgo je mogla spet govoriti.

»Tilka,« je dejala jokavo, »od hiše ne smeš. Meni bi bilo strašno hudo po tebi. Prosi Jurija, naj te pusti!«

»Ne, prosila ga ne bom več, sem se itak več ko preveč ponižala. Pri njem ne pomaga ne prošnja ne solze. Toda vas, Katra, prosim nekaj. — Glejte mi na otroka! Ko mene ne bo več pri hiši, bodite jima vi mati!«

»Da, da, da, vse bom storila, kar le morem, nič si ne delaj skrbi!... Rada ju imam, onadva mene tudi.«

»Vem to. Na nekaj pa, Katra, ne smete pozabiti. Ne pustite ju, da bi po svoje divjala, učite ju ubogati in moliti!... Tudi zame molite, kajne?«

»Tilka, ti ljuba Tilka!« je vzdihnila ženica.

Več ni mogla reči. Znova so jo obilile solze in jela je bridko jokati, tako da se ni bilo z njo več kaj pomeniti. Zaradi tega ji je Tilka velela:

poteg, je iz gume in obdaja vse telo. Natakneš si ga v najkrajšem času. Njegova podloga je iz posebnega tvoriva, ki drži človeka na površju vode in ga izolira pred mrzlo vodo. Novo rešilno obleko izdelujejo zdaj že na debelo in posebno mnogo naročil so izdale švedske mornariške oblasti ter brodarške družbe.

7000 uniform ameriškega zbiratelja. Mr. Garner iz Newyorka zbira že več let različne uniforme. Doslej je spravil skupaj 7000 različnih uniform, katere je prodal nekemu ameriškem milijonarju za tri in pol milijona naše veljave.

1000 stopinj Celzija znaša temperatura go-rečih oblakov nad ognjeniškim žreli.

(Dalje sledi)

*